

Súd: Mestský súd Bratislava IV
Spisová značka: B1-12C/26/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1122204211
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 11. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Meravá
ECLI: ECLI:SK:MSBA4:2025:1122204211.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Bratislava IV sudkyňou JUDr. Danielou Meravou v právnej veci žalobkyne A. B., C. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX B. XXX, práv. zast. ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA BEDNÁŘOVÁ & HODOŇOVÁ, Mariánske námestie 31, 010 01 Žilina, proti žalovanej Allianz – Slovenská poisťovňa, a.s., Dostojevského rad 4, 815 74 Bratislava, IČO: 00 151 700, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyňi sumu 8 000,- EUR, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Vo zvyšnej časti súd žalobu zamieta.

III. Žalobkyňi priznáva nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručенou na Okresný súd Bratislava I dňa 19.05.2022 sa žalobkyňa domáhala voči žalovanej zaplata sumy 30 000,- EUR titulom náhrady nemajetkovej ujmy. Svoju žalobu odôvodnila tým, že dňa 14.08.2021 v čase o 15:06 hod. došlo v katastri obce Poluvsie, okres Žilina k dopravnej nehode, pri ktorej vodič motorového vozidla a jeho spolujazdkyňa E. D., C. F., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt B. G. – H. XX, sediaci na sedadle spolujazdca, utrpeli zranenia nezlučiteľné zo životom. Osobné motorové vozidlo Škoda Fabia EVČ: D. bolo poistené u žalovanej. Zomrelá E. D. bola matkou žalobkyne. V súvislosti s dopravnou nehodou bolo pre podozrenie zo spáchania prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona v súbehu s prečinom všeobecného ohrozenia podľa § 285 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona začaté trestné stíhanie, ktoré bolo následne uznesením Okresného riaditeľstva PZ v Žiline Odbor kriminálnej polície ČVS: ORP-773/1-VYS-ZA-2021 zo dňa 15.12.2021 zastavené v zmysle § 215 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku s poukazom na § 9 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, t. j. z dôvodu, že trestné stíhanie bolo neprípustné, pretože bolo vedené proti tomu, kto zomrel. Z označeného uznesenia vyplýva, že E. D. bola pripútaná a nebola ovplyvnená alkoholom. Z uznesenia ďalej vyplýva, že vodič nebol ovplyvnený alkoholom, liečivami ani omamnými a psychotropnými látkami. Matka žalobkyne mala v čase smrti 75 rokov a bola na starobnom dôchodku. Žalobkyňa bola prvorodeným dieťaťom a má troch mladších súrodencov. Žalobkyňa a jej matka mali veľmi pekný vzťah, a to aj s ohľadom na to, že jej otec zomrel XX.XX.XXXX, keď mala žalobkyňa iba 28 rokov, v dôsledku čoho bola jej matka pre ňu v živote jediným rodičom. Často sa stretávali, navzájom si pomáhali. Vždy, keď to bolo možné, navštevovali sa. Telefonovali si denne a často krát viac ako hodinu. Žalobkyňa s matkou absolvovala návštevy u lekárov, keď to bolo potrebné, jej matka zase pomáhala s vnúčatami, keď to potrebovala žalobkyňa. Napriek svojmu veku bola žalobkyňa veľmi čiperná, ak mala zdravotné problémy, tieto plne zodpovedali jej veku. Matka žalobkyne bola aj v dobrom psychickom stave, háčkovala, štrikovala, pomáhala žalobkyňi v záhradke, trávil spolu produktívny voľný čas, a to najmä potom, čo sa žalobkyňa v roku 2015 stala invalidnou dôchodkyňou. Žalobkyňa

samozrejme brávala svoju matku k sebe na Vianoce, rodinné oslavy a iné rodinné stretnutia. Matka žalobkyne mala ako stará matka rovnako pekný vzťah aj so svojimi vnúčatami, kupovala im darčeky, hrávala sa s nimi, vnúčatá sa na ňu tešili, a to aj ako deti, ale aj v súčasnosti v dospelosti. Žalobkyni matka chýba, od tragickej dopravnej nehody navštevuje psychiatriu, trpí depresiou a podstupuje liečbu. Žalobkyňa sa v súvislosti s úmrtím svojej matky cestou konania o náhradu nemajetkovej ujmy snaží o pomyselnú bodku za celou tragédiou, ktorá sa v jej rodine stala a deštruktívne a nenapraviteľne zničila existujúce rodinné vzťahy. Náhradu nemajetkovej ujmy chce prednostne použiť na nový pekný pomník na hrobe jej matky. V dôsledku úmrtia E. D. pri dopravnej nehode došlo k nenávratnej a neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodinných a interpersonálnych väzieb tvoriacich základný rámec súkromného života žalobkyne, a tým k zásahu do jej osobnostných práv a do práva na súkromie, rodinný život a celistvosť rodiny, keďže žalobkyňa navždy stratila možnosť viesť rodinný a súkromný život s obeťou dopravnej nehody ako svojim jediným rodičom. Vzniknutá trauma je v živote žalobkyne trvalá, neodstrániteľná a nenapraviteľná. Je nepochybné, že žiadna suma priznaná súdom, nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu ani na to, aby nahradila život jej matky. Náhrada nemateriálnej ujmy v peniazoch nie je náhradou za ľudský život, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy, keďže navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. Žalobkyňa si s ohľadom na doposiaľ objasnené príčiny a dôvody dopravnej nehody, skutočnosť, že zomrelá sa svojím konaním na nehode žiadnym spôsobom nepričinila, vzhľadom na jej vek v čase smrti ako aj vek žalobkyne, ako jej dcéry, uplatňuje nemajetkovú ujmu z titulu usmrtenia blízkej osoby vo výške 30 000,- EUR. Žalobkyňa poukázal na rozhodnutia slovenských súdov v obdobnom prípade a navrhla, aby súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi a výsluchom žalobkyne.

2. K žalobe sa vyjadrila žalovaná, ktorá namieta právny základ i výšku uplatnenej náhrady škody pre žalobkyňu v sume 30.000,- EUR. Právny základ nároku žalobkyne namieta z dôvodu, že má za to, že v danom prípade je potrebné skúmať, či vzhľadom na skutočnosť, že neb. E. B. ako pôvodca zásahu zomrel pri predmetnej dopravnej nehode nedošlo i k zániku právnej povinnosti plniť. V súvislosti s uvedeným poukazuje na uznesenie NS SR zo dňa 16.04.2012, sp. zn. 3Cdo126/2011, v ktorom najvyšší súd skonštatoval, že „pokiaľ subjekt, ktorý do osobnostných práv fyzickej osoby zasiahol, zomrel, nemožno túto povinnosť uložiť“, lebo smrťou zasahujúceho subjektu uvedená povinnosť zaniká a neprechádza na iného.“ Čo sa týka výšky, je jej známe, že v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch výšku peňažného zadosťučinenia určuje súd. Avšak zo strany súdu nemôže ísť o svojvôľu. Súd by mal pri rozhodovaní prihliadať zo zákona tak na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo. Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Na základe súčasnej rozhodovacej praxe súdov má za to, že je potrebné skúmať na strane poškodeného: intenzitu vzťahu žalobcov I-III so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, otázku hmotnej závislosti pozostalých na usmrtenej osobe, prípadné poskytnutie inej satisfakcie, na strane zodpovednej osoby (pôvodcu zásahu): miera zavinenia, eventuálne miera spoluzavinenia usmrtenej osoby. Aktuálne platná právna úprava presne nedefinuje, v akej výške môže, resp. by mala byť nemajetková ujma priznávaná a vždy sa výška musí posudzovať podľa individuálnych okolností každej prejednávanej veci. Avšak ako pomocné kritérium pri určení konkrétnej výšky nemajetkovej ujmy nám môžu slúžiť iné právne predpisy upravujúce odškodňovanie osôb. Takýmto predpisom je napr. zákon č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov, ktorý v ustanovení §12 ods. 2 uvádza: „Ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume dvadsaťpäťnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy.“ Zákon ďalej v § 13 uvádza: „Celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona však nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy.“ Dvadsaťpäťnásobok minimálnej mzdy v roku 2019 (rok kedy sa stala predmetná dopravná nehoda) predstavoval sumu 13.000,- EUR (25 x 520,- EUR), pričom žalovaná žiada 30.000,- EUR. Taktiež poukazuje na ustanovenie § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. Uviedla, že žalobkyni bola zo strany žalovanej dňa 23.12.2021 vyplatená suma 3.000,- EUR. Išlo o plnenie za smrť následkom úrazu z úrazového pripoistenia sedadiel vo vozidle (pripoistenie k havarijnému poisteniu vozidla EČV: D.). Pokiaľ ide o jednotlivé kritéria, ktoré v zmysle vyššie uvedeného treba zohľadniť pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy, od žalovanej nemožno očakávať, že by bola schopná predložiť argumenty, ktorými by vyvracala tvrdené skutočnosti týkajúce sa vzájomných vzťahov medzi žalobkyňou a zosnulou, nakoľko žalovaná nepozná osobné, či rodinné väzby medzi pozostalými osobami a zosnulou a práve tieto otázky by mali byť (okrem iného) predmetom dokazovania k výške náhrady, keďže časti dôkazné bremeno zaťažuje žalujúcu stranu. V tomto prípade považuje za potrebné tiež ustálenie, či žalobkyňa je v postavení osoby blízkej (§ 116 OZ) s osobou zosnulého vodiča (označovaného ako zodpovedného za dopravnú nehodu). Poukážeme v tom smere na skutočnosť, že zosnulá k tomuto

nev्यjadruje, pričom považuje za nepravdepodobné, že matka žalobkyne ako spolujazdkyňa by vodiča nepoznala. Uvedenú (ak by sa preukázala) považuje za potrebné zohľadniť. Zároveň poukazuje na rozhodovacia prax v podobných veciach.

3. Žalobkyňa vo svojej replike uviedla, že v prejednávanej veci podmienkou úspešnosti žaloby nie je zažalovanie tak žalovanej ako aj subjektu, ktorý do osobnostných práv fyzickej osoby zasiahol, títo nemajú postavenie solidárne zaviazaných dlžníkov a každý z nich je povinný plniť z iného titulu. Na povinnosť žalovanej plniť nemá vplyv úmrtie toho, kto do osobnostných práv zasiahol. Pokiaľ ide o uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 126/2011 zo dňa 16.04.2012, v prejednávanej veci v priebehu konania zomrel odporca v rade 1 a konanie tak bolo vo vzťahu k nemu zastavené. Ako odporca v konaní prichádzal do úvahy iba subjekt, ktorý zasiahol do osobnostných práv navrhovateľa. Vo veciach povinného zmluvného poistenia však vzniká poškodenému priamy nárok na náhradu škody voči poisťovni – žalovanej. Vo vzťahu k výške uplatnenej náhrady uvádza, že súhlasí s vymedzením kritérií podstatných pre jej určenie ako aj s tým, že má najmä napĺňať požiadavku spravodlivosti. Poskytnuté plnenie za smrť vo výške 3 000,- EUR z úrazového poistenia vodiča sa netýka úmrtia matky žalobkyne pani E. D.. Toto plnenie bolo poskytnuté za úmrtie manžela žalobkyne – pána E. B. – vodiča motorového vozidla, ako to vyplýva priamo z potvrdenia v časti „poškodený“. Pokiaľ ide o jednotlivé kritériá pre učenie výšky náhrady: - intenzita vzťahu – zomrelá bola matkou žalobkyne - vek zomrelého a pozostalých – matka žalobkyne mala v čase úmrtia 75 rokov a žalobkyňa 56 rokov, napriek vyššiemu veku bola matka žalobkyne veľmi čiperná a svoj čas trávila produktívne - otázka hmotnej závislosti prípadne inej satisfakcie – žalobkyňa na svojej matke nebola hmotne závislá v tom zmysle, že by bola odkázaná na jej finančnú pomoc, avšak vzhľadom na to, že jej otec zomrel v roku 1992, keď mala iba 28 rokov, bola pre ňu jediným rodičom, ktorý jej tak suploval aj otca, čo prehĺbilo ich vzťahy, matka jej tiež pomáhala s deťmi (vnúčatami) - miera zavinenia – matka žalobkyne sa o vznik dopravnej nehody žiadnym spôsobom nezapríčinila.

4. Právna zástupkyňa žalobkyne na pojednávaní dňa 21.10.2025 zotrvala na podanej žalobe. Poverená zástupkyňa žalovanej namietala základ a výšku uplatnenej náhrady škody. V predmetnej veci bolo vykonané dokazovanie výsluchom žalobkyne, listinnými dôkazmi založenými do spisu a na základe takto vykonaného dokazovania súd ustálil nasledovný skutkový a právny stav veci.

5. Z výpovede žalobkyne súd zistil, že žalobkyňa po udalosti potrebovala psychiatrickú pomoc, nevládala už ani plakať. Stále čaká, že mama odniekiaľ príde, vždy jej vedela pomôcť a tiež jej ona rada pomohla, veľmi jej chýba. Aj jej tri dcéry to zle znášajú, všetky štyri potrebovali pomoc od psychiatra. To ráno manželovi a mame stále rozprávala, nechodte tam. Žalobkyňa chodila k zosnulej vždy, keď mohla, niečo jej priniesla. Zosnulá chodila k nej, lebo mali blízko kostol, do ktorého rada chodila. Zosnulá nemala ľahký život, so súrodencami spolu so zosnulou sa moc nestretávali, boli tam veci, ktoré sa nedali skíbiť. Zo zdravotných dôvodov nemohla už pracovať v kuchyni, preto vyhľadala psychiatrickú pomoc, to bolo ešte pred nehodou. Žalobkyňa po nehode vyhľadala lekársku pomoc. So zosnulou sa stretávali cez víkendy, cez týždeň, keď mala poobedné tak nie. Žalobkyňa má auto, bola u zosnulej raz dva. Keď niečo potrebovala, ísť na nákup alebo podobne, tak išla s ňou. Žalobkyňa nebola od zosnulej finančne závislá, ale keby povedala, že potrebuje peniaze, tak by jej určite pomohla.

6. Z oznámenia Sociálnej poisťovne zo dňa 20.04.2015 vyplýva, že žalobkyňa mala dôchodok v sume 331,20 EUR mesačne.

7. Z lekárskej správ zo dňa 10.05.2022 vyplýva, že žalobkyňa bola na kontrole u MUDr. Moniky Rosivalovej – psychiater, keďže sa jej pohoršilo, všetko na ňu doľahlo, cíti krivdu, nespravodlivosť, úplne ju to umára, snažila sa zamestnať, robí okolo domu, aby prišla na iné myšlienky, ale vynárajú sa jej spomienky, v poslednej dobe o maminke rozmýšľa, strašne je jej ľúto.

8. Z uznesenia Okresného riaditeľstva PZ v Žiline, Odbor kriminálnej polície, ČVS: ORP-773/1-VYS-ZA-2021 zo dňa 15.12.2021 vyplýva, že v súvislosti s dopravnou nehodou bolo pre podozrenie zo spáchania prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona v súbehu s prečinom všeobecného ohrozenia podľa § 285 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona začaté trestné stíhanie, ktoré bolo následne uznesením zastavené v zmysle § 215 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku s poukazom na § 9 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, t. j. z dôvodu, že trestné stíhanie bolo neprípustné, pretože bolo vedené proti tomu, kto zomrel. Z označeného uznesenia vyplýva, že E. D. bola pripútaná a nebola

ovplyvnená alkoholom. Z uznesenia ďalej vyplýva, že vodič nebol ovplyvnený alkoholom, liečivami ani omamnými a psychotropnými látkami. Vodič E. B. spôsobil usmrtenie spolujazdkyne E. D., pričom on sám pri dopravnej nehode utrpel zranenia, ktorým tiež na mieste dopravnej nehody podľahol.

9. Z úmrtného listu E. D. vyplýva, že sa narodila dňa XX.XX.XXXX a zomrela dňa XX.XX.XXXX.

10. Zo rodného listu (č.l. 16) súd zistil, že žalobkyňa sa narodila dňa XX.XX.XXXX.

11. Z Oznámenia žalovanej zo dňa 22.12.2021 vyplýva, že žalobkyni bola poukázaná suma 3 000,- EUR (smrť vodiča) na jej účet. Poistná zmluva uzatvorená na úrazové poistenie pre vodiča (základné). K oznámeniu je pripojená platba na č.l. 35.

12. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

13. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie.

14. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

15. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho, zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

16. Podľa § 16 Občianskeho zákonníka, kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu.

17. Podľa čl. 15 ods. 1 a 2 Ústavy SR každý má právo na život. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením. Nikto nesmie byť pozbavený života.

18. Podľa čl. 16 veta prvá Ústavy SR nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená.

19. Podľa čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy SR každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

20. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla účinného v čase dopravnej nehody (ďalej len "zákon č. 381/2001 Z. z.") poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

21. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

22. Podľa § 4 ods. 4 zákona č. 381/2001 Z. z. poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

23. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. náhradu škody uhradza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

24. Predmetom konania je nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 30 000,- EUR. Predmetný peňažný nárok si žalobkyňa uplatňovala titulom náhrady nemajetkovej ujmy utrpenej v

dôsledku smrti matky pri dopravnej nehode. Nárok si uplatňovala voči žalovanej ako poisťovateľovi osoby – E. B., ktorá dopravnú nehodu spôsobila prevádzkou motorového vozidla s uzavretým povinným zmluvným poistením podľa zákona o PZP.

25. Súd sa vysporiadal s otázkou pasívnej vecnej legitímácie žalovanej a poukázal na právnu vetu uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/177/2018 zo dňa 29.11.2018, na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 31.07.2017 sp. zn. 6MCdo/1/2016, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 8/2018 pod č. R 61/2018 v znení právnej vety: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z., je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitímovaná. Vzhľadom na uvedené súd dospel k záveru, že žalovaná ako poisťovňa – poisťovateľ, je v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. pasívne vecne legitímovaná. Z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel sa v rámci náhrady škody totiž odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obetiach dopravnej nehody, za ktorú možno podľa § 13 OZ priznať peňažnú náhradu za nemajetkovú ujmu, ktorú v širšom poňatí treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 1 písm. a) zák. č. 381/2001 Z.z. Ustanovenie § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. umožňuje poškodenému uplatniť jeho nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi. Z tohto dôvodu súd dospel k záveru, že žalobkyňa má nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanej titulom § 11, § 13 OZ v spojení s § 4 ods. 1 písm. a) a § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z.

26. Žalobkyňa sa voči žalovanej domáhala náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka v spojení s § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. Podľa Občianskeho zákonníka prislúcha ochrana osobnosti každej fyzickej osobe bez ohľadu na pôvod, rasu, národnosť, či sociálne postavenie. Predmetom ochrany je osobnosť človeka vo svojej celistvosti ako nehmotný statok, ktorý patrí konkrétnej fyzickej osobe. Právo na ochranu osobnosti je nescudziteľné a neprevoditeľné, za určitých podmienok ho môžu uplatňovať po smrti fyzickej osoby len najbližší príbuzní (§ 15 Občianskeho zákonníka). Obsahom tohto práva je zákaz akéhokoľvek zásahu, ktorý by bol spôsobilý vyvolať ohrozenie alebo porušenie práv, ktoré sú príkladom uvedené v § 11 Občianskeho. Túto ochranu zákon zabezpečuje v plnom rozsahu aj vtedy, ak sú napadnuté len jednotlivé zložky osobnosti fyzickej osoby (napr. fyzická integrita, občianska česť, meno, podoba človeka, prejavy osobnej povahy a pod.). V občianskom práve platí zásada, že ohrozenie, resp. porušenie čo i len jednej stránky osobnosti človeka je ohrozením, porušením jeho osobnosti ako celku.

27. K povahe a výške náhrady nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie uvádza, že cieľom náhrady nemajetkovej ujmy nie je poskytnúť náhradu peňažného ekvivalentu poškodenému ani obnoviť pôvodný stav. Je možné iba zmiernenie, zadosťučinenie, resp. satisfakcia. Práve v prípadoch usmrtenia blízkeho človeka je nepochybné, že žiadna suma nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu, ani na to, aby nahradila život človeka. Takýmto zásahom do práva na rodinný život pozostalých dochádza k nenapraviteľnej ujme a deštrukcii rodinných a interpersonálnych vzťahov, pričom spôsobenú ujmu je nutné považovať za neodvratiteľnú, nevyčísliteľnú a nenahraditeľnú.

28. Splnenie predpokladov na vzniku zodpovednosti za zásah do osobnostných práv žalobkyne je daný a spočíva v spôsobení dopravnej nehody (škodcom v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla poisteným u žalovanej podľa zákona o PZP). Zásahom do práva na život primárnej obete (nebohá matka žalobkyne) sa zároveň zasahuje do práva na súkromie a práva na rodinný život blízkych osôb, ktoré sa dostávajú do postavenia sekundárnych obetí protiprávneho zásahu. Náhlou stratou blízkej osoby dochádza k pretrhnutiu existujúcich citových, sociálnych, morálnych a kultúrnych vzťahov a sekundárna obeť prichádza o možnosť ich ďalšieho rozvíjania. Citová ujma pozostalých osôb prejavujúca sa ako každodenné prežívanie smútku a emocionálnej bolesti zo straty blízkeho ovplyvňuje kvalitu života zásadným spôsobom. Je tak zrejmé, že v dôsledku porušenia práva na život príbuzného žalobkyne došlo k závažnému zásahu do jej súkromia. Inými slovami, ak medzi fyzickými osobami existujú citové, sociálne, morálne a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k neoprávnenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Je preto zrejmé, že zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka.

29. Žalobkyňa sa domáhala priznania náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti s úmrtím jej matky, ktorá zomrela dňa XX.XX.XXXX pri dopravnej nehode, pričom si nárok uplatnila titulom ustanovenia § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka v spojení so zákonom č. 381/2001 Z. z. V súlade s rozhodovacou praxou súdov SR je aj úmrtie rodinného príslušníka spôsobené zavinením inej osoby pri dopravnej nehode neoprávneným zásahom do práva pozostalých na súkromie a rodinný život. V prípade žalobkyne, ktorá mala v čase tragickej dopravnej nehody 57 rokov, išlo o náhlu stratu matky, ktorá mala v tom čase 75 rokov. Z listinných dôkazov, ako aj z výpovede žalobkyne mal súd za preukázané, že žalobkyňa a jej zosnulá matka i keď nežili v spoločnej domácnosti, boli na seba naviazané, v čase dopravnej nehody už boli obe na starobnom dôchodku. Trávili spolu veľa času, pomáhali si navzájom a žalobkyňa pravidelne, podľa jej možností, navštevovala svoju matku. Žalobkyňa bola nútená po nehode vyhľadať odbornú pomoc, keďže strata matky ju nesmierne zasiahla, trpela nespavosťou, pociťovala úzkosť, obavy, bolo jej všetko ľúto a smutno jej bolo, nebola schopná doma nič urobiť.

30. V dôsledku zavineneho konania vodiča motorového vozidla Škoda Fabia eč. D. E. B., manžela žalobkyne, ktoré ako následok vyvolalo úmrtie matky žalobkyne, došlo k neoprávnenému zásahu do jej práva na súkromie, čo je v rozpore s článkom 19 ods. 2 Ústavy SR. Takýmto protiprávnym zásahom bola spôsobená ujma, ktorá bráni napĺňať citové potreby pozostalého, ktorému tak vznikla nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru, t. j. sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj emocionálna sféra. Pri úmrtí členov rodiny môže pozostalá osoba utpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensva s blízkou osobou. Takýto zásah do osobnostnej sféry fyzickej osoby spôsobený konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Medzi stranami sporu neboli sporné okolnosti, za ktorých došlo k úmrtiu matky žalobkyne, nebola sporná zodpovednosť vodiča motorového vozidla Fabia za dopravnú nehodu, ani to, že v čase dopravnej nehody bolo motorové vozidlo, ktorým bola škoda spôsobená, poistené u žalovanej.

31. Z vykonaného dokazovania mal súd z výpovede žalobkyne za preukázané, že žalobkyňa mala so zosnulou silné citové väzby, predstavovali súdržnú, starajúcu sa rodinu. Po tragickej dopravnej nehode, ktorej účastníkom bola zosnulá, sa žalobkyňa ťažko vysporiadavala so stratou matky, v dôsledku psychických ťažkostí vyhľadala aj lekársku pomoc. Žalovaná v priebehu konania sporovala právny základ a výšku uplatnenej náhrady škody. Poukázala na to, že je potrebné skúmať, či vzhľadom na skutočnosť, že nebohý E. B. ako pôvodca zásahu zomrel pri predmetnej dopravnej nehode, nedošlo i k zániku právnej povinnosti plniť.

32. Súd vzhľadom na námietku žalovanej, či nedošlo k zániku právnej povinnosti plniť v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/126/2011 zo dňa 16.04.2012 poukazuje na skutkovú a právnu odlišnosť vecí (prípadov), ku ktorým sa vzťahovalo toto rozhodnutie najvyššieho súdu, čo napokon vyplýva zo samotnej citácie tohto rozhodnutia. Z rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/126/2011 žalovaná cituje, že pokiaľ subjekt, ktorý do osobnostných práv fyzickej osoby zasiahol, zomrel, nemožno túto povinnosť uložiť, lebo smrťou zasahujúceho subjektu uvedená povinnosť zaniká a neprechádza na iného. Vzhľadom na povahu uplatneného nároku tu o osobnostnom práve poškodeného (práve neoddeliteľne spojenom s osobnosťou fyzickej osoby) vôbec hovoriť nemožno. V danom prípade žalobkyňa uplatňuje nárok na odškodnenie z iných, širších hľadísk ako aj na inom skutkovom a právnom základe. V danom prípade treba mať na mysli, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za ujmu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravené zákonom č. 381/2001 Z. z. pokrýva čo najširší okruh ujmy, ktoré vzniknú v súvislosti s dopravnými nehodami, ktorého zmyslom je poskytnúť poškodenému možnosť dosiahnuť náhradu za utrpenú škodu, či nemajetkovú ujmu.

33. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd aplikoval voľnú úvahu, pričom vychádzal z vyššie uvedených okolností prípadu. Mal za preukázané, že úmrtím matky žalobkyne v dôsledku dopravnej nehody došlo k pretrhnutiu úzkych a rodinných väzieb žalobkyne, čo predstavuje zásah do jej práva na súkromný a rodinný život. Vodičom motorového vozidla Škoda Fabia, ktorý bol manželom žalobkyne, bola žalobkyne spôsobená trvalá a neodstrániteľná ujma, pretože zosnulá už nebude členom tejto rodiny, došlo k nenapraviteľnej ujme, ktorú možno zmierniť len priznaním peňažnej satisfakcie. U žalobkyne nepochybne došlo k zásahu do jej práva na súkromie, ktoré zahŕňa právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami, a do práva na súkromný a rodinný život. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd s poukazom na § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka prihliadol predovšetkým na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. V

konaní bolo nesporné, že vinník - vodič osobného motorového vozidla a zároveň aj manžel žalobkyne, zapríčinil dopravnú nehodu, keď nerešpektovaním dopravných predpisov spôsobil zrážku motorového vozidla s vlakom, v ktorom bola aj zosnulá, ktorá bola pravdepodobne pripútaná bezpečnostným pásom. Vinník dopravnej nehody zomrel na mieste. Hoci zosnulá bola s veľkou pravdepodobnosťou pripútaná bezpečnostným pásom, zo znaleckého posudku, ktorý bol citovaný v uznesení o zastavení trestného stíhania zo dňa 15.12.2021 vyplýva, že vzhľadom na typ dopravnej kolízie je v danom prípade z hľadiska vzniku a rozsahu zranení a prežitia bezpredmetné, či zosnulá E. D. v čase dopravnej nehody bola alebo nebola pripútaná bezpečnostným pásom. Nepochybne smrť blízkej osoby je možné ťažko vyčíslieť peniazmi, a teda určiť ekvivalentnú náhradu. V takomto prípade náhrada nemajetkovej ujmy predstavuje len určitú satisfakciu, ktorej úlohou je iba do istej miery odškodniť stratu pozostalým, resp. zmierniť následky neoprávneného zásahu do práva na súkromie a rodinný život. Súd musí skúmať predovšetkým intenzitu neoprávneného zásahu, pretože v zásade platí, že čím závažnejšia je ujma čo do svojej intenzity a trvania, tým vyššie by malo byť aj primerané zadosťučinenie. Uvedené zákonné ustanovenie nestanovuje žiadne limity a súd musí stanoviť výšku nemajetkovej ujmy po zohľadnení kritérií vyplývajúcich z § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Z tohto dôvodu súd vždy musí vyhodnotiť osobitné okolnosti prípadu.

34. S prihliadnutím na okolnosti, za ktorých došlo k dopravnej nehode, úmrtie E. D. v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, vek žalobkyne a zosnulej v čase úmrtia, zastavenie trestného stíhania vinníka dopravnej nehody, a s poukazom na to, že so zosnulou žalobkyňa nežila v spoločnej domácnosti, nebola na ňu odkázaná, súd podľa § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka v spojení s § 4 ods. 1 písm. a) a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. priznal žalobkyňi ako pozostalej dcére náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 8 000,- EUR, ktorú súd považoval za primeranú vzhľadom na stratu matky, teda závažnosť vzniknutej ujmy a okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva žalobkyne došlo, a prihliadnuc na zásadu primeranosti a proporcionality. Vzhľadom na všetky uvedené okolnosti má súd za to, že nemajetková ujma vo výške 8 000,- EUR predstavuje spravodlivú a primeranú satisfakciu pre žalobkyňu. Vo zvyšnej časti (nad priznanú sumu) súd žalobu zamietol.

35. Ohľadom výšky náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyňa aj žalovaná poukazovali na prechádzajúce rozhodnutia súdov; žalobkyňa poukazovala na rozhodnutia, ktoré bez ďalšieho nie je možné aplikovať na daný prípad, nakoľko v prípadoch, na ktoré poukazovala žalobkyňa, sa zväčša jednalo o vzťah manžela/manželky, resp. maloletého dieťaťa a nebohého, pozostalých rodičov, ktorý má kvalitatívne iný charakter ako vzťah dospeléj dcéry k pozostalej. Na druhej strane žalovaná poukazovala na súdne rozhodnutia priznávajúce náhradu nemajetkovej ujmy v nižších sumách, ako bolo súdom priznané v tomto konaní. V týchto prípadoch sa jednalo o obdobné príbuzenské vzťahy medzi pozostalými a nebohým ako v prejednanom prípade. V tejto súvislosti však súd prvej inštancie poukazuje na to, že zväčša sa jednalo o staršie súdne rozhodnutia (prvostupňové rozhodnutia sú z rokov 2016). Nie je však prípustná automatická paušalizácia súm priznávaných súdmi vo veciach obdobných, ako je vec prejednaná. Každý prípad je totiž iný a východiskové princípy potrebné pre priznanie výšky nemajetkovej ujmy súd posudzuje vždy vo vzťahu k okolnostiam, za ktorých sa udiali a následkom, ktoré vyvolali.

36. Súd pri určení výšky nemajetkovej ujmy vychádzal aj z rozhodovacej praxe slovenských súdov, kedy napríklad v prípade straty matky bola primeranou, zodpovedajúcou ustálenej súdnej praxi. Rovnako súd zásadu proporcionality aplikoval aj na žalovanú, ktorý je subjektom pôsobiacim v oblasti poisťovníctva, dlhoročne poskytujúcim služby v oblasti poistenia majetku, životného poistenia, preto priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy nepovažoval za neprimeranú, či likvidačnú na žalovanú.

37. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol (§ 262 ods. 1 C.s.p.) podľa zásady úspechu v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. Aj keď žaloba bola sčasti zamietnutá, jej predmetom boli nároky, ktorých výška plnenia závisela len od úvahy súdu. Žalobkyňu je potrebné považovať za plne procesne úspešnú, keď mala plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto jej procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu (napr. rozsudok Krajského súdu v Tmave sp. zn. 10Co/191/2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/141/2018, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/19/2021 zo dňa 25.10.2022). Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie žalobkyňi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v plnom rozsahu. Uvedené je plne súladné aj s nálezmi Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 399/2019, sp. zn. III. ÚS 475/2018, sp. zn. II. ÚS 225/2020, sp. zn. I. ÚS 56/2017, pričom možno doplniť, že daný prípad nebolo možné považovať ani za zjavne bezúspešné uplatňovanie práva v podobe zjavne nadsadenej či neprimeranej výšky vo vzťahu k tej, ktorá v obdobných veciach vyplýva napríklad z ustálenej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov (nález

Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 652/2018). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie, písomne, v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Mestskom súde Bratislava IV.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 C.s.p.).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 C.s.p.).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 C.s.p.).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvej inštancie, možno uplatniť za splnenia podmienok podľa § 366 najneskôr v lehote na vyjadrenie k odvolaniu (§ 373 ods. 4 C.s.p.).

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozsudkom, možno podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona - Exekučného poriadku.